

## ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ – ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης με τίτλο: «Διεθνής Εμπορική Διαιτησία - Ρυθμίσεις για τη λειτουργία του Ελεγκτικού Συνεδρίου και λοιπές επείγουσες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης»

**ΘΕΜΑ: «Ψήφος για όλους και όλες - ακώλυτη άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από το εποχικό προσωπικό στον τουριστικό κλάδο στον τόπο εργασίας και των φοιτητριών/ων στον τόπο σπουδών»**

### A. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο δημοκρατικό μας πολίτευμα, ο Λαός εν στενή εννοία (το εκλογικό σώμα), αποτελεί το κυρίαρχο όργανο του Κράτους. Σύμφωνα με το **άρθρο 1** του Συντάγματος:

*[...] Θεμέλιο του πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία. Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το Λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του Έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα[...]*».

Ο Λαός συμμετέχει στην εκλογή των Βουλευτών, των αντιπροσώπων της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης και αποφαινεται επί δημοψηφίσματος, που τίθεται ενώπιόν του.

Επομένως, ο Λαός εκφράζει τη θέλησή του μέσα από την ψηφοφορία. Η δε άσκηση του εκλογικού δικαιώματος αποτελεί αναμφισβήτητο κορυφαίο δημοκρατικό δικαίωμα, το οποίο ταυτόχρονα προβλέπεται και ως υποχρέωση, σύμφωνα με το **άρθρο 51** Σ:

*«[...]3. Οι βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα, όπως νόμος ορίζει. Ο νόμος δεν μπορεί να περιορίσει το εκλογικό δικαίωμα παρά μόνο αν δεν έχει συμπληρωθεί κατώτατο όριο ηλικίας ή για ανικανότητα δικαιοπραξίας ή ως συνέπεια αμετάκλητης ποινικής καταδίκης για ορισμένα εγκλήματα. [...]5. Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική.»*

Από την παραπάνω διάταξη απορρέει επίσης και η **αρχή της καθολικότητας** που διέπει την ψήφο, από κοινού με τις αρχές της μυστικότητας και της **υποχρεωτικότητας** της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, η οποία μετατρέπεται το εκλογικό δικαίωμα σε δημόσια λειτουργία.

Ανεξαρτήτως των απόψεων που έχουν διατυπωθεί για την υποχρεωτικότητα ή μη της ψήφου, σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή στην ψηφοφορία από το εκλογικό σώμα είναι νευραλγικής σημασίας για το δημοκρατικό πολίτευμα και η Πολιτεία οφείλει να διασφαλίζει την απρόσκοπτη άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από κάθε πολίτη.

Εξάλλου, ο θεσμικός ρόλος της νομοθετικής εξουσίας είναι να διασφαλίζει την πραγμάτωση των συνταγματικών επιταγών μέσω της νομοθεσίας. Όταν εμφανίζεται παθογένεια, να την θεραπεύει με το εργαλείο της νομοθέτησης. Εν

προκειμένω, να διασφαλίζει νομοθετικά την απρόσκοπτη άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες κοινωνικοοικονομικές και εργασιακές συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί στη Χώρα, κατά τρόπο ώστε ουδείς να παρεμποδίζεται στην άσκηση του αναγνωρισμένου ως κορυφαίου δημοκρατικού δικαιώματος.

Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια, ειδικά τα μνημονιακά (τα οποία ακόμα διανύουμε) - κατά τα οποία μόνο ο τουρισμός άντεξε - δεκάδες χιλιάδες νέοι εργάζονται εποχιακά στον τουρισμό, στις περιοχές της χώρας που εκείνος ανθεί, κατά συντριπτική πλειοψηφία μακριά από τον τόπο άσκησης των εκλογικών δικαιωμάτων αυτών των νέων σε ηλικία εργαζομένων. Παρατηρείται λοιπόν η εξής παθογένεια: εάν η διεξαγωγή των εκλογών λάβει χώρα κατά τους μήνες που οι δεκάδες χιλιάδες νέοι αυτοί εργαζόμενοι διαμένουν, απασχολούμενοι στην λεγόμενη «σαιζόν», στα νησιά και τα παραθαλάσσια τουριστικά μέρη της ηπειρωτικής Ελλάδας - εκατοντάδες χλμ δηλαδή μακριά από τον τόπο άσκησης των εκλογικών τους δικαιωμάτων - η άσκηση αυτού του κορυφαίου δημοκρατικού δικαιώματος περιορίζεται ή παρεμποδίζεται εν τοις πράγμασι. Και τούτο διότι οι εποχικοί εργαζόμενοι αδυνατούν να μεταβούν στην εκλογική περιφέρεια του εκλογικού καταλόγου όπου είναι εγγεγραμμένοι, προκειμένου να ψηφίσουν. Ας αναλογιστούμε: μία νέα από την Β. Ελλάδα, την Κεντρική ή την Νότια, που εργάζεται σαιζόν σε κάποιο νησί, πώς θα μεταβεί στον τόπο που είναι εγγεγραμμένη; Τα θέματα κόστους, μεταφορικών και χαμένων ημερομισθίων, κρίνονται απαγορευτικά, σε συνδυασμό με τις συνθήκες εργασίας που συνήθως επικρατούν στην εποχική τουριστική εργασία και λειτουργούν απολύτως αποτρεπτικά (καταστρατήγηση εργασιακών δικαιωμάτων όπως άδειες, ρεπό κ.ά). Ας αναλογιστούμε απλώς πως, έστω ότι όλες, όλοι, όλ@ μετέβαιναν στον τόπο που διατηρούν τα εκλογικά τους δικαιώματα: ο τουρισμός μας για εκείνο το σαββατοκύριακο θα έμενε χωρίς προσωπικό!

Οι νέοι αυτοί εποχικοί εργαζόμενοι περιορίζονται de facto λοιπόν, από τις παραπάνω συνθήκες, στο να ασκήσουν το κορυφαίο τους δημοκρατικό δικαίωμα, το εκλογικό. Τούτο όμως σημαίνει ότι σημαίνει ότι εκείνες, εκείνοι και εκείνα που αποτελούν το μέλλον αυτής της χώρας, δεν μετέχουν στην κορυφαία διαδικασία των εκλογών, η οποία κατεξοχήν καθορίζει το μέλλον! Στερούνται δηλαδή τη δυνατότητα να αποφασίσουν για το μέλλον τους. Τέτοια όμως στέρηση πολιτικού δικαιώματος είναι ανεπίτρεπτη και επιπλέον παραβιάζει την αρχή της καθολικότητας της ψήφου, κατά τρόπο ώστε, εξαιτίας και του μεγάλου αριθμού των εποχικά εργαζομένων, συνιστά και αλλοίωση του εκλογικού αποτελέσματος.

Είναι γνωστό πως οι εκλογές αποτελούν και την δημοκρατική έκφραση της πολιτικής διαπάλης μεταξύ της συντήρησης του τρέχοντος κοινωνικο-οικονομικού πλαισίου, που στατιστικά εκπροσωπείται από μεγαλύτερες ηλικιακά ομάδες του πληθυσμού, και της ρήξης με αυτό, που εκπροσωπείται από ηλικιακά νεότερες πληθυσμιακές ομάδες. Η μη συμμετοχή των δεύτερων δημιουργεί την παθογένεια της ουσιαστικής αλλοίωσης της δημοκρατικής βούλησης του λαού, όπως αυτή εκφράζεται στις κάλπες. Έχει παγιωθεί από το 2010 και μετά, το εκλογικό δικαίωμα των δεκάδων αυτών χιλιάδων νέων εποχιακά εργαζομένων στον τουρισμό και ευρύτερο τουρισμό (σαιζόν), να καθίσταται υπό αίρεση: ισχύει, αρκεί οι εκλογές να μην γίνουν καλοκαίρι! Αυτό συνιστά παθογένεια που απαιτεί άμεσα θεραπεία από το νομοθετικό σώμα!

**Ίδια ζητήματα εγείρονται και για τον φοιτητικό κόσμο, που σπουδάζει σε τόπο διάφορο του τόπου που ασκεί τα εκλογικά του δικαιώματα.**

Με την παρούσα νομοθετική παρέμβαση-τροπολογία του ΜΕΡΑ25 για την διασφάλιση του ύψιστου δημοκρατικού δικαιώματος του εκλέγειν, του αποφασίζειν δλδ, σε όλες, όλους, ολ@, σκοπείται η θεραπεία της παραπάνω παθογένειας και η διασφάλιση της ακώλυτης άσκησης του εκλογικού δικαιώματος στον τόπο εργασίας και στον τόπο σπουδών.

Ταυτόχρονα, αποτελεί και την θεραπεία μιας άλλης παθογένειας, εκείνης που λέει ότι η εκάστοτε κυβέρνηση χειραγωγεί τον χρόνο διεξαγωγής των εκλογών, ακριβώς για να δυσχεράνει την μετάβαση στην κάλπη πληθυσμιακών ομάδων, στις εκλογικές προτιμήσεις των οποίων, δεν συγκαταλέγεται το κυβερνών κόμμα. Αυτή η περιρρέουσα συζήτηση δηλητηριάζει τον δημόσιο διάλογο, υπονομεύοντας τον ίδιο τον κορυφαίο θεσμό των εκλογών. Είναι επομένως η ώρα να αποδεχτούμε όλα τα κόμματα του Κοινοβουλίου την τροπολογία του ΜΕΡΑ25, και ειδικά τώρα, λίγους μήνες πριν τις συνταγματικά προβλεπόμενες βουλευτικές εκλογές, στέλνοντας ισχυρό μήνυμα προσήλωσης στους δημοκρατικούς θεσμούς, διασφαλίζοντας το δικαίωμα στην ψήφο της νεολαίας μας. Διαφορετικά, ας αναλάβει το κάθε κόμμα τις ευθύνες του.

## **B. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ**

Στην παρ. 1 του άρθρου 2 του νόμου 2623/1998 (ΦΕΚ Α` 139/25.6.1998) «Ανασύνταξη των εκλογικών καταλόγων, οργάνωση και άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των ετεροδημοτών, εκσυγχρονισμός της εκλογικής διαδικασίας και άλλες διατάξεις» προστίθεται τρίτο εδάφιο με το κάτωθι περιεχόμενο:

«Ως ετεροδημότες νοούνται και οι εποχικοί εργαζόμενοι στους επιμέρους κλάδους του τουρισμού, όπως, ενδεικτικά στον τουριστικό, επισιτιστικό και υγειονομικό κλάδο, για οποιοδήποτε διάστημα εντός της τουριστικής περιόδου από τον Απρίλιο έως και τον Οκτώβριο και διαμένουν προσωρινώς, ως εκ της εργασίας τους, σε άλλη εκλογική περιφέρεια από εκείνη στους εκλογικούς καταλόγους της οποίας είναι εγγεγραμμένοι».

**Μετά την παραπάνω τροποποίηση το άρθρο 2 έχει ως εξής:**  
**N. 2623/1998: Εκλογικοί κατάλογοι - εκλογ.δικαίωμα ετεροδημοτών κλπ διατάξεις**

### **Ψηφοφορία ετεροδημοτών**

Άρθρο 2

Εγγραφή και περιεχόμενο  
των ειδικών εκλογικών καταλόγων

1. Οι εκλογείς που διαμένουν σε δήμο ή κοινότητα άλλης εκλογικής περιφέρειας από εκείνη στους εκλογικούς καταλόγους της οποίας είναι εγγεγραμμένοι, αποκαλούνται στο εξής "ετεροδημότες" και μπορούν να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα κατά τις γενικές βουλευτικές εκλογές, τις εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα δημοψηφίσματα, στον τόπο διαμονής τους.

Για τις ανάγκες του παρόντος άρθρου οι Νομοί Αττικής και Θεσσαλονίκης αποτελούν αυτοτελείς εκλογικές περιφέρειες. Οι εκλογείς που είναι εγγεγραμμένοι σε εκλογικούς καταλόγους δήμων και κοινοτήτων των Νησιών Κύθηρα και Αντικύθηρα θεωρούνται ετεροδημότες και όταν διαμένουν σε άλλους δήμους ή κοινότητες του Νομού Αττικής.

«Ως ετεροδημότες νοούνται και οι εποχικοί εργαζόμενοι στους επιμέρους κλάδους του τουρισμού, όπως, ενδεικτικά στον τουριστικό, επισιτιστικό και υγειονομικό κλάδο, για οποιοδήποτε διάστημα εντός της τουριστικής περιόδου από τον Απρίλιο έως και τον Οκτώβριο και διαμένουν προσωρινώς, ως εκ της εργασίας τους, σε άλλη εκλογική περιφέρεια από εκείνη στους εκλογικούς καταλόγους της οποίας είναι εγγεγραμμένοι. Ταυτόχρονα, ως ετεροδημότες νοούνται και οι φοιτήτριες/τες που διαμένουν, ως εκ των σπουδών τους, σε άλλη εκλογική περιφέρεια από εκείνη στους εκλογικούς καταλόγους της οποίας είναι εγγεγραμμένοι».

2. Οι ετεροδημότες ψηφίζουν την ίδια ημέρα με τους άλλους εκλογείς. Η ψηφοφορία αρχίζει την 07:00` και λήγει την 19:00 ώρα.

3. Με την επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 3 οι ετεροδημότες ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα στον τόπο διαμονής τους, εφόσον εγγραφούν στον ειδικό εκλογικό κατάλογο ετεροδημοτών.

4. Οι ετεροδημότες που επιθυμούν να ψηφίζουν στον τόπο διαμονής τους υποβάλλουν στον οικείο δήμαρχο ή στον πρόεδρο της κοινότητας της περιφέρειας διαμονής τους έντυπη αίτηση υπεύθυνη δήλωση που περιλαμβάνει τα εξής:

α) τον Ειδικό Εκλογικό Αριθμό, ο οποίος συμπληρώνεται από τον οικείο Ο.Τ.Α.,

β) το επώνυμο,

γ) το όνομα,

δ) το όνομα του πατέρα,

ε) το όνομα της μητέρας,

στ) το όνομα συζύγου και το γένος (εφόσον πρόκειται για έγγαμη γυναίκα που φέρει το επώνυμο του συζύγου),

ζ) την ημερομηνία και έτος γέννησης,

η) το νομό, το δήμο ή την κοινότητα και το εκλογικό διαμέρισμα στο οποίο είναι εγγεγραμμένοι,

θ) την πλήρη διεύθυνση διαμονής (νομός, δήμος ή κοινότητα, οδός και αριθμός), καθώς και τον αριθμό τηλεφώνου τους.

Στην ίδια δήλωση πρέπει να αναφέρεται ότι ο αιτών δεν έχει στερηθεί το εκλογικό του δικαίωμα.

5. Οι αιτήσεις για την εγγραφή και τη διαγραφή στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους των ετεροδημοτών υποβάλλονται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Όσοι εκλογείς υποβάλλουν αιτήσεις εγγραφής μετά την τελευταία, πριν από τις εκλογές, αναθεώρηση των εκλογικών καταλόγων από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, δεν ψηφίζουν ως ετεροδημότες.

Οι εκλογείς που υποβάλλουν στον οικείο Δήμαρχο ή στον Πρόεδρο της Κοινότητας του τόπου διαμονής τους αιτήσεις διαγραφής από τις καταστάσεις ετεροδημοτών, μετά την τελευταία, πριν από τις εκλογές, αναθεώρηση των εκλογικών καταλόγων από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ψηφίζουν στις εκλογές αυτές ως ετεροδημότες.

6. Οι Δήμαρχοι και οι Πρόεδροι Κοινοτήτων του τόπου διαμονής των ετεροδημοτών, με βάση τα στοιχεία της παραγράφου 4, καταρτίζουν, με προσωπική τους ευθύνη, καταστάσεις ετεροδημοτών, με κριτήριο τη βασική εκλογική περιφέρεια εγγραφής τους στους αντίστοιχους εκλογικούς καταλόγους.

Η σύνταξη των καταστάσεων των ετεροδημοτών γίνεται ανά ημερολογιακό δίμηνο, υποβάλλονται δε μέσα στο πρώτο δεκαήμερο του επόμενου μήνα στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, προκειμένου να ενημερωθεί, μετά προηγούμενο έλεγχο, η τηρούμενη βάση δεδομένων του εκλογικού σώματος.

7. Οι ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι των ετεροδημοτών καταρτίζονται από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, κατά δήμο ή κοινότητα και κατά βασική εκλογική περιφέρεια και περιλαμβάνουν τα εξής στοιχεία:

α) τον τίτλο: "Ειδικός Εκλογικός Κατάλογος Ετεροδημοτών Δήμου ή Κοινότητας ..... Νομού....." ,

β) τον αύξοντα αριθμό,

γ) τον Ειδικό Εκλογικό Αριθμό,

δ) το επώνυμο,

ε) το όνομα,

στ) το όνομα του πατέρα,

ζ) το όνομα της μητέρας,

η) το όνομα συζύγου και το γένος (εφόσον πρόκειται για έγγαμη γυναίκα που φέρει το επώνυμο του συζύγου),

θ) την ημερομηνία και το χρόνο γέννησης,

ι) το βασικό εκλογικό κατάλογο (βασική εκλογική περιφέρεια) όπου είναι εγγεγραμμένος (νομός, δήμος ή κοινότητα, εκλογικό διαμέρισμα),

ια) την πλήρη διεύθυνση διαμονής (οδός, αριθμός).

8. Στις ιδιαίτερες καταστάσεις της παρ. 12 του άρθρου 1 του Ν. 2623/1998 (ΦΕΚ 139 Α καταγράφονται οι μεταβολές που επέρχονται στα δημοτολόγια, λόγω θανάτου, μεταδημότευσης, διόρθωσης στοιχείων εγγραφής, καθώς και διαγραφής, είτε κατόπιν αιτήσεως είτε λόγω απώλειας της ελληνικής ιθαγένειας, οι οποίες αφορούν και τους ετεροδημότες.